

SLUTTLEVERING GNIST 2022

Hvilke muligheter kan oppstå i møtet mellom land og vann i Sortland?

31.10.2022

Sortland kommune

LÉVA

StudioNN

Klimaantropologen

INNHOLD

INNHOLD	2
GNIST OG TEAMET	3
SORTLAND & PROBLEMSTILLING	4
GJENNOMFØRT PROSESS	5
BILDER FRA PROSESS	6
MEDVIRKNINGSRESULTAT	7
LEVERANSE - VERKTØY FOR VIDERE UTVIKLING	9
HVORDAN SVARER LEVERANSEN PÅ PROBLEMSTILLINGEN	10
DESIGNKONSEPT FOR HAVNEPROMENADEN	11
MODELL - ORGWARE, HARDWARE, SOFTWARE	12
1. BYLIVSMODELL	13
2. DECIDEM	15
3. BYBUDSJETT OG BYFORENING	16
ANBEFALINGER VEIEN VIDERE	19
APPENDIKS	20

GNIST OG TEAMET

Gnist er DOGA og Nordic Edge sitt innovasjonsprogram for kommuner som ønsker å jobbe innovativt med steds- og næringsutvikling. Målet med programmet er å finne nye verktøy og metoder for å håndtere de utfordringene vi står overfor og samtidig bidra til nye arbeidsplasser og mer attraktive lokalsamfunn i hele landet. Blant 32 søknader fra kommuner i hele landet var Sortland en av ni kommuner som ble valgt ut som Gnist-kommune i 2022.

Gjennom Gnist-programmet ønsker Sortland kommune å ta tak i potensialet som ligger i Blåbyen og utforske fremtidens by-, region- og handelssentrum i møtet mellom land og vann. Kommunen har sammen med designteamet jobbet med å utforske og teste hvordan Sortland som lokalsamfunn kan jobbe ilag om å aktivere havnepromenaden, gjennom å skape flere møter mellom land og vann.

Arbeidet med Gnist-prosjektet startet opp i mai 2022, og den definerte prosjektperioden avsluttes med denne leveransen 1. november 2022. Deler av teamet vil likevel følge opp Sortland kommune og arbeidet videre.

DESIGNTEAM

Designteamet som har jobbet sammen med Sortland kommune består av LÉVA Urban Design, StudioNN og Klimaantropologen. Vi er et tverrfaglig team bestående av og 3 urban designere, en arkitekt og en sosialantropolog/UX designer. Det er LÉVA Urban Design som har ledet arbeidet, og Aslaug Tveit har vært oppdragsansvarlig.

Flere av oss har arbeidet på Sortland tidligere og kjenner stedet. Som team har vi hatt fokus på å bruke vår tverrfaglige kompetanse, vår innsikt i Sortland som sted og vår kreativitet til å skape en opplevelse av en “hands-on” prosess som gir mersmak til fortsettelse og videre realisering.

LÉVA Urban Design



Aslaug Tveit

StudioNN



Navid Navid



Eline Øyri



Eline Netland

Klimaantropologen



Tessa van der Staak

SORTLAND & PROBLEMSTILLING

Sortland er en viktig kystby i Nord, og et godt bilde på Norge som sjønasjon med en operativ kystvakt og en tydelig historie som kommunikasjons-, handels- og servicesenter. Byen har en tydelig identitet utover det fysiske som "Blåbyen". Fjellene, havet og naturen som byen ligger i skaper lokal stolthet og den perfekte rammen til å oppleve Blåbyen i.

Sortland sentrum har gjennom historien hatt et aktivt forhold til sundet med brygger, kaier og et yrende båtliv. Men byen har vendt ryggen til havet og i stedet snudd seg mot fylkesveien. Gjennom Gnist-programmet var ønsket å utforske fremtidens by-, region- og handelssentrum, og hvilke muligheter som kan oppstå for å fremme ny næringsutvikling, aktivitet så vel som attraktivitet. Sortland har mennesker og virksomheter som til sammen utgjør de ressurser som skal til for å være en innovativ by - en fremtidsrettet og attraktiv by, til både å bo i, arbeide i og besøke. Så hvilke nye, dynamiske samarbeidsmodeller trengs for å ta steget fra visjon til handling?

Vi har stor tro på at Sortland og lokalsamfunnet sammen kan skape gjennomføringskraft for å realisere initiativ og de gode ideene som finnes. Vårt fokus har derfor vært å legge tilrette for samarbeid og utvikling av Havnepromenaden med etablering av nye møteplasser, for å bidra til et levende, attraktivt og bærekraftig sted for fremtiden.

Hovedmålet har vært å utnytte Sortlands største kvalitet, havet, og styrke byens forhold til sundet gjennom et bredt spekter av nyskapende tiltak, aktiviteter og samarbeidsmodeller som bidrar til økt næringsutvikling og bosettingslyst. Å komme fra ord og ideer til handling, har vært et viktig prinsipp for prosjektet.

På de neste sidene presenteres prosessen og resultater fra de ulike delene. Mer detaljert beskrivelse av de ulike metodene finnes i appendiks.

LÉVA
Klimaantropologen
StudioNN

HOVEDMÅL GNIST-PROSJEKTET:

STYRKE BYENS FORHOLD TIL SUNDET GJENNOM ET BREDT SPEKTER AV NYSKAPENDE TILTAK, AKTIVITETER OG SAMARBEIDSMODELLER SOM BIDRAR TIL NÆRINGS- OG BOSTEDSATTRAKTIVITET



GJENNOMFØRT PROSESS

Fra mai til oktober har GNIST-prosessen hatt fokus på å involvere ulike grupper ildsjeler, grunneiere, næringsliv, engasjerte aktører, politikere, kommuneadministrasjon, ungdom og andre beboere med ulike tilpassede metoder.

Hensikten med involveringen har vært å både gi oss innsikt og innspill til løsninger, og samtidig mobilisere lokale ressurser for å skape gjennomføringskraft.



Engasjement på Sortland

FASE 1 - OPPSTART OG FORANKRING

FASE 2 - INVOLVERING OG GJENNOMFØRINGSSTRATEGI

FASE 3 - DESIGN, UTTESTING OG ORGANISERING

MAI — JUNI — JULI-AUGUST — SEPTEMBER — OKTOBER

OPPSTART

"SPEEDDATING"
Innsikt og forankring

Aktører og grunneiere

PROMENADEJAKT
Innspill

Innbyggere

WORKSHOPS MODELLVERKSTED
Arbeid med løsninger

Politikere/kommu-neadministrasjon
Innbyggere
Aktører og grunneiere

LEVERING - VERKTØY FOR VIDERE UTVIKLING
Presentasjon og testing av verktøy

GNIST-SAMLING MED ANDRE KOMMUNER

SLUTTSAMLING MED ANDRE KOMMUNER

Klimaantropologen
StudioNN

BILDER FRA PROSESS















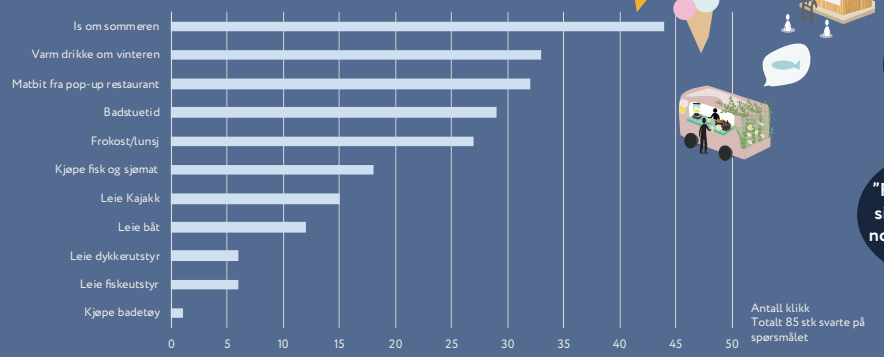
MEDVIRKNINGSRESULTAT

PROMENADEJAKTEN!

120 personer har vært på jakt etter poster langs Havnepromenaden og gitt sine innspill!

Resultater fra Promenadejakten 19.09.22

? HVA VILLE DU HELST BRUKT PENGER PÅ LANGS HAVNEPROMENADEN?



Andre ting:

"Kajakkparkering"

"Museum/attraksjon - eller mulighet til å se under vann, kunst"

"Stupetårn og badeplass. Bålplass og flytende badstue"

"Salg av kaffe og små-bakst, lekeområder for barn. Benker og bord."

"Flere restauranter, sitteplasser som er nordavindskjermet."

"Bademuligheter, bar, restauranter og salgsboder"

Utdrag av kommentarer

? HVORDAN SER FREMTIDENS HAVNEPROMENADE UT?



"Runde former minner meg mer om fjellene her, som ikke er så spisse. Artig måte å knytte hav og fjell sammen gjennom arkitektur." (30)

"tredimensjonale elementer" (30)

"Et sammenhengende sentrum, med flere oppholdsplasser og mø-terom" (25)

"Masse lykter, lys, planter, blomster langs promenaden." (8)

"Mer farger, mer grønt liv" (27)

" Moderne, men tydelig historisk og lokalt forankret" (61)

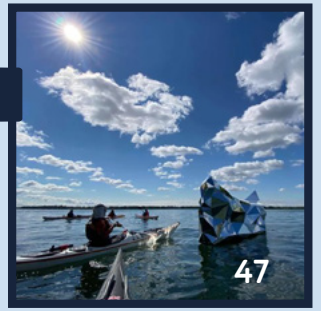
"Utforming/elementer bør kunne skates på" (40)

"Rolig, avslappende" (27)

Utdrag av kommentarer

? HVORDAN KUNNE EN KULTURMØTEPLASS SETT UT LANGS HAVNEPROMENADEN?

Marker de tre bildene du liker best
102 stk svarte på oppgaven, antall klikk



"Folk samles, kan være aktive og nyte noe for sjelen"

"Unconventional"

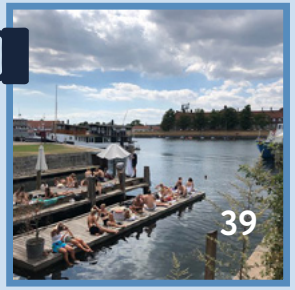


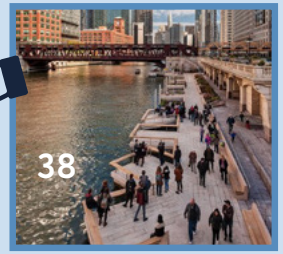
"Sortland mangler et sted hvor du kan kjøpe fisk. Et undervanns-tittested i litt mindre form enn Under og-eller en scene a la Salt hadde heller ikke gjort noe"

Utdrag av kommentarer

? HVORDAN KAN VI KNYTTE LAND OG VANN BEDRE SAMMEN?

"Folkelig, fargerikt"





"Aktivitet. Vann møter land. Ikke bygg som stenger for utsyn - heller et bygg "på havet""

LÉVA
Klimaantropologen StudioNN

MEDVIRKNINGSRESULTAT

OPPSUMMERING "SPEED-DATING"

Kartlegging av engasjement og interesse viser at alle ønsker noe skal skje, men interesser og meninger om hva løsningen bør være er ulik (se appendiks for mer utfyllende oppsummering).

- Mange mener det er nok visjoner og prat nå og ønsker action
- Noen mener kommunen må fikse
- Andre mener næringslivet må fikse
- Noen ønsker selv å fikse, men vet ikke hvordan
- Alle ønsker noe skal skje, men få prater sammen på tvers omkring konkrete tiltak
- Noen mener penger vil løse problemet
- Andre mener nytt type samarbeid må til

WORKSHOP OG MODELLVERKSTED

ENGASJERTE PÅ TVERS AV INTERESSE

TEMA SOM UTGANGSPUNKT FOR KLYNGER OG LØSNINGER:

(valgt ut pga relevans fra innsiktsarbeid og dialog med engasjerte/aktører)



Hvordan kan mat og servering være med på å aktivisere Havnepromenaden?



Hvordan kan vi engasjere til aktivitet langs Havnepromenaden som tar i bruk vannet?



Hvordan og hva kan formidles på havnepromenaden?



Hva skal skje på torget og hvordan får vi det til?

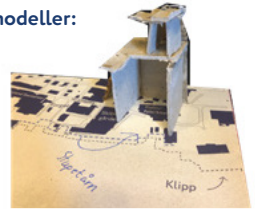


Hvordan ser en ny type sentrumsforening ut? Hva kan og bør man samarbeide om?

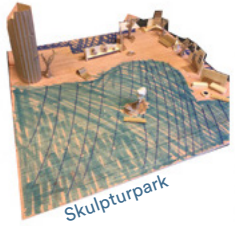
RESULTAT MODELLVERKSTED

80 stk var innom modellverkstedet og bidro med bygging av møteplasser; elever fra ungdomsskole, VGS og Ungdomsråd + viktige aktører og engasjerte på Sortland.

Utdrag av modeller:



Stupetårn



Skulpturpark



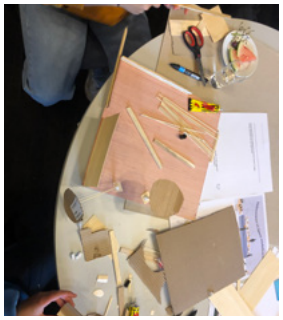
Trampoline- og klatrepark

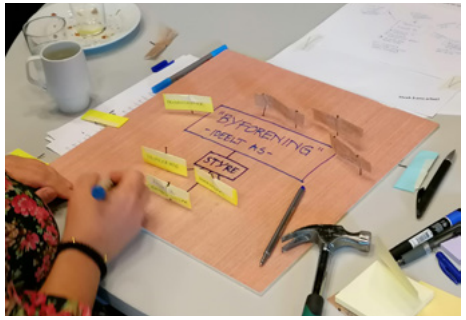


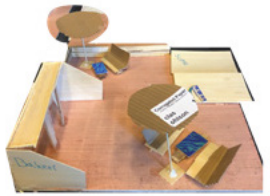
Skatepark











Bakeri og ute-scene



Hytte til ungdom, bro, kiosk og streetart

Klimaantropologen StudioNN

LEVERANSE - VERKTØY FOR VIDERE UTVIKLING

1) FYSISK BYLIVSMODELL SOM REDSKAP

Bylivsmodell - Arbeidsmodell som viser fysisk resultat av Gnist-prosjektet, som man også kan bruke i diskusjon rundt prosjekter og tiltak for å skape motivasjon og engasjement i lokalsamfunnet. Dette blir også et viktig verktøy for kommunen og den nyetablerte Byforeningen. Det foreslås at Bylab utvides og flyttes opp i Rådhuset, hvor modellen kan brukes aktivt i forbindelse med møter og ulike aktiviteter videre.

2) DECIDIM SOM DIGITALT VERKTØY

Decidim - Den digitale løsningen har stort potensial til å samle innbyggere rundt ideer og engasjere seg i prosesser. Plattformen inneholder informasjon om pågående prosesser og resultat fra Gnist-prosjektet, og kan utvides med nye initiativ og ideer. Både Kommunen, Byforeningen og andre engasjerte kan bruke Decidim som et verktøy for organisering, og til å gå fra ide til handling. Hensikten med valget av akkurat Decidim som løsning er også for å gi mulighet for at kommunen kan ha et støtteapparat videre i utprøvingen av verktøyet gjennom Smartby-nettverket i Norge.

3) BYBUDSJETT SOM VIRKEMIDDEL FOR FINANSIERING, OG ETABLERING AV BYFORENING

Bybudsjett - En modell for hvordan kommunebudsjettet kan brukes som katalysator for verdiskaping og bærekraftig stedsutvikling, med mål om legge til rette for og styrke lokal investeringslyst, samarbeid på tvers og 1:1 gjennomføringskraft. Byforeningen vil være et formelt organ som kan samarbeide med/hjelpe kommunen med å realisere mål for utviklingen av byen og være en tilrettelegger for bredere deltakelse.

3-DELT VERKTØYSKASSE SOM LEVERANSE:

Sammensetningen av de tre verktøyene som leveres som hjelpemidler til gjennomføring lokalt, skal gi rammer for å kunne løse mange problemstillinger med få verktøyer. De tre verktøyene sammensatt skal også øke også grad av samskaping i og med kommunen, og gi rom for mye bredere deltakelse i den videre utviklingen av Sortland enn tidligere.

Det er selve sammensetning av de tre enkeltløsningene som gir et godt utgangspunkt for gode resultater. Det er derfor viktig å påpeke at de tre løsningene blir sett i en sammenheng og arbeidet videre med, for å kunne lykkes og utnytte leveransen fullt ut.

HVORDAN SVARER LEVERANSEN PÅ PROBLEMSTILLINGEN

Gjennom omfattende innsiktsarbeid som LÉVA Urban Design gjennomførte i samarbeid med Sortland Kommune i 2020 og 2021 i forbindelse med revidering av ny samfunnsdelplan, har vi høy forståelse for og innsikt i kommunen og byens utfordringer og potensialer. Fra denne prosessen har vi også mange kreative tanker til løsninger, som sammen med de konkrete ideene til møteplasser gjennom Promenadejakten og modellverksted har gitt oss et bredt grunnlag for et fysisk designforslag for den mest aktive delen av Havnepromenaden.

Vi mener at vårt forslag svarer ut behov som har kommet frem, og gir et realistisk og godt utgangspunkt for økt attraksjonsverdi og aktivering av promenaden med etablering av fire nye møteplasser. Møteplassenes plassering og innhold spiller sammen med eksisterende kvaliteter og funksjoner, og kan koble seg til eksisterende miljøer for økt mulighet for realisering.

For å sikre gjennomføringskraften det er behov for i Sortland nå, handler det om å identifisere de helt spesifikke og ad-hoc tiltakene som setter i gang en endring lokalt. Vi har hatt en tilnærming til oppgaven som retter søkelys på de grepene som kan treffe det lokale engasjementet og skape entusiasmen, viljen og den handlekraften som trengs for å få til en bærekraftig by- og stedsutvikling. Vi har fokusert på å tilpasse prosessen og leveransen underveis, for å treffe best mulig de behovene som finnes.

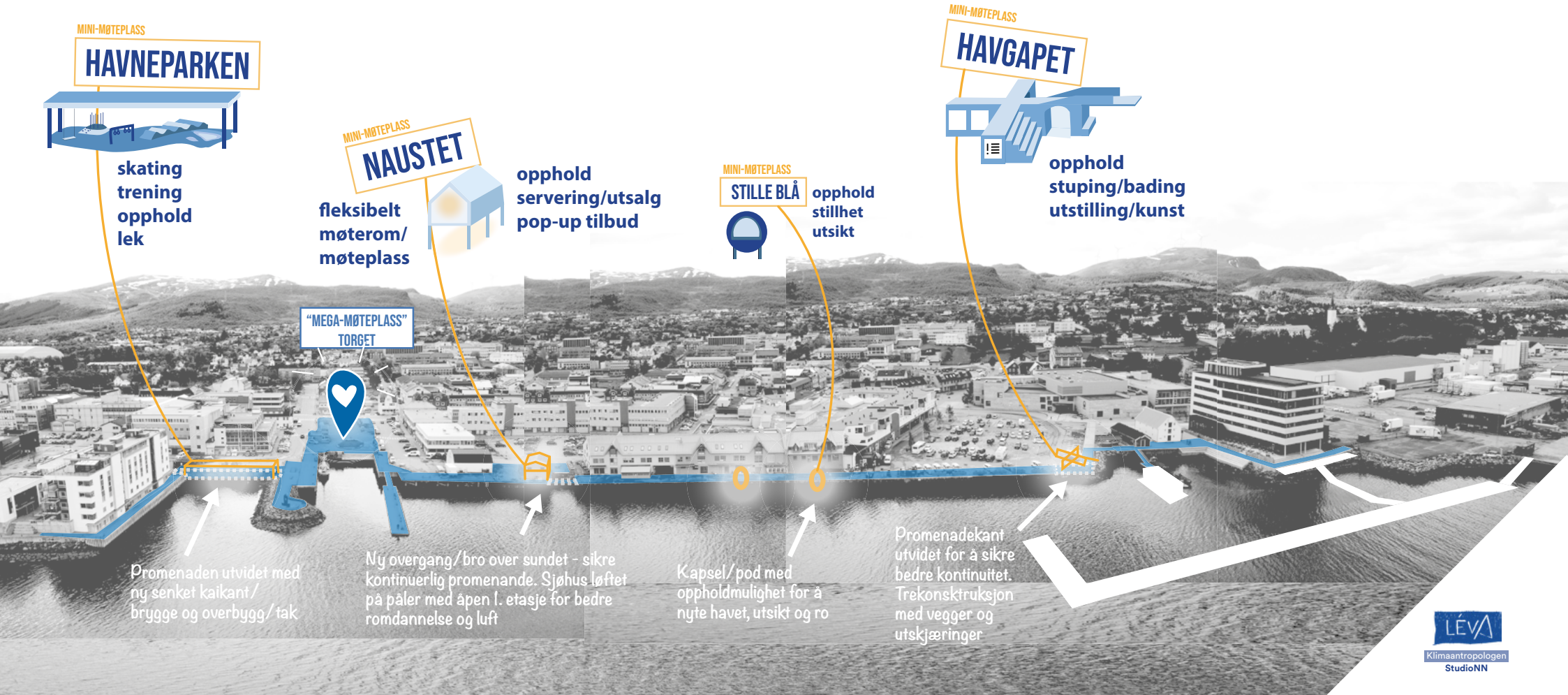
Involvering av både grunneiere, næringsliv, innbyggere og andre kreative ressurser som kan rekrutteres inn i arbeidet har vært vektlagt i stor grad. Vi har prøvd å utfordre gamle tanker, dele vår kunnskap og motivere til felles handling gjennom konkrete forslag og modeller for samarbeid og finansiering.

Vi har som team vært i Sortland tre ganger. Disse turene har hatt et tett program planlagt sammen med kommunen, hvor hensikten har vært å både gi oss som team så godt grunnlag som mulig for å finne gode løsninger sammen med lokale ressurser, samtidig som vi har hatt et mål om å gradvis øke engasjementet gjennom vår fysiske tilstedeværelse som designteam.

Det har vært en suksesskriterie at vi ikke bare har hatt fokus på medvirkning med innbyggere, men at vi fra første tur har vært opptatt av å engasjere/informere både politikere, kommuneadministrasjon og næringsliv. Vi har hatt et fokus på både å lage verktøy og hjelpemidler for ”tilretteleggeren” og øke gjennomføringskraften til ”bybrukeren”. Dette har resultert i at kommuneadministrasjon også tydeligere kan se egen rolle og hva som vil være de beste prioriteringer av egne ressurser videre fremover.

DESIGNKONSEPT FOR HAVNEPROMENADEN

For å skape en aktiv Havnepromenade har strategien vært å utarbeide en "blå snor med perler på" bestående av et nettverk av mini-møteplasser. De fire møteplassene under representerer anbefalingene til de første fysiske tiltakene som kan etableres langs den aktive delen av promenaden, mellom Hurtigrutekaia og Torget. Torget er selve hjerte i Sortland by, og det anbefales at dette blir prioritert som et eget særlig fokusområde i den videre utviklingen av Havnepromenaden. Ideene til møteplassene er kommet fra en samskapingsprosess med medvirkning, workshops og modellverksted, hvor teamet har bearbeidet innspillene til designtiltak. Tiltakene og valgt programmering er også tenkt gjennom knyttet til aktører og mulig gjennomføringskraft.



LÉVA
Klimaantropologen
StudioNN

MODELL - ORGWARE, HARDWARE, SOFTWARE

Det er tatt utgangspunkt i en metodisk tilnærming forsket på i Danmark av Tina Vestermann, hvor man har studert effekten av midlertidig tiltak (Vestermann, 2017). Dette er brukt som utgangspunkt i arbeidet med å finne løsninger og i modellbyggingen. Hvilke komponenter består og er et sted bygget opp av? Analysemodellen som Vestermann har utviklet er delt inn i tre deler; orgware, software og hardware. Vi mener disse forskningsresultatene er høyaktuelle også å benytte seg av i planlegging og gjennomføring av mer permanente tiltak. Dette handler om oppbygningen av en inkluderende prosess som ses i sammenheng med de sosiale aktiviteter som skjer på stedet og de fysiske rammer som skapes for tiltaket. Den fysiske Bylivsmodellen og det videre arbeidet med å realisere møteplassene vil følge denne metoden.

ORGWARE
Aktører som skaper og måten de er organisert



HARDWARE
De fysiske omgivelser



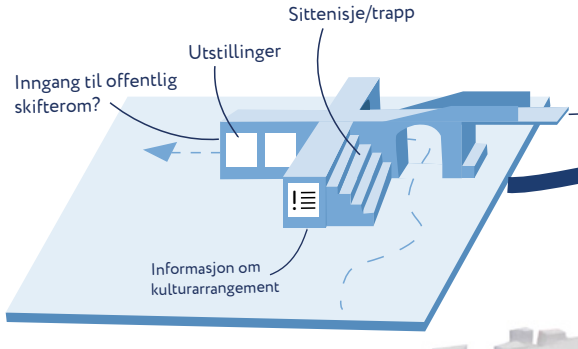
SOFTWARE
Menneskene og de aktiviteter som skjer på stedet



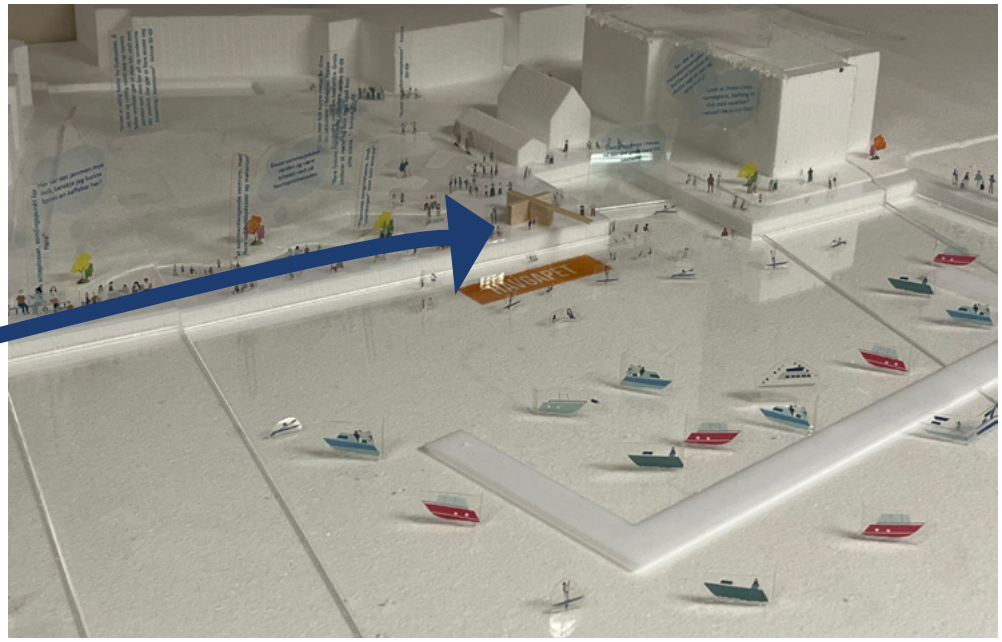
LÉVA
Klimaantropologen
StudioNN

1. BYLIVSMODELL

Den fysiske modellen er laget i isopor i skala 1:200 (1×3meter), med designkonsept og innspill fremhevet med tekst og figurer. Modellen er et hjelpemiddel til å se sammenhengen mellom livet som kan skapes og potensialene som ligger i det fysiske rom. Modellen kan kobles til innholdet og initiativene i Decidim med QR-koder. Under vises noen bilder fra arbeidsprosessen med modellen, og det endelige resultatet.



Detaljering av Havgapet





Arbeidsmodell 1:500



Klimaantropologen
StudioNN

1. BYLIVSMODELL



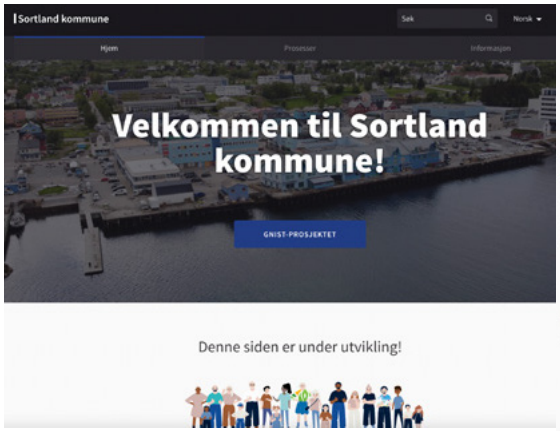
Klimaantropologen
StudioNN

2. DECIDIM

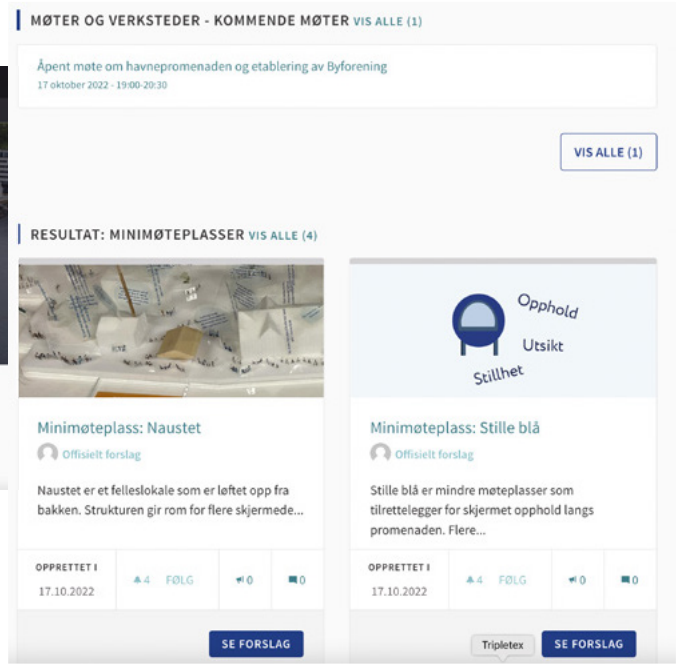
Decidim er et digitalt verktøy og tilgjengelig system som gjør det mulig for kommunen å bygge videre på medvirkningen som er gjort, og mobilisere ressursene videre.

Designteamet har bistått med å få satt opp selve plattformen og lagt inn litt materiell for å vise hvordan plattformen kan brukes. Selve adminstrator-tilgangen er gitt til kommunen. Det er videre gitt en innføring i hvordan verktøyet kan brukes med en oppfordring til å gjøre noen vurderinger av hvilke funksjoner som finnes i plattformen som er mest interessante å starte med og teste først.

Designteam har anbefalt å vente med videreutvikling av innholdet til Byforeningen er etablert og videre finansiering er mer på plass, da det vil kreve videre ressurser for å kunne få testet den digitale løsningen ordentlig. Dette for å unngå fallgruve i å ha en digital plattform som ikke brukes eller oppdateres.



https://sortland.smartbyene.no



SYSTEMET GIR DIGITAL STØTTE TIL ULIKE TYPER SAMARBEID OG MEDVIRKNING VIDERE:



LEVA
Klimaantropologen
StudioNN

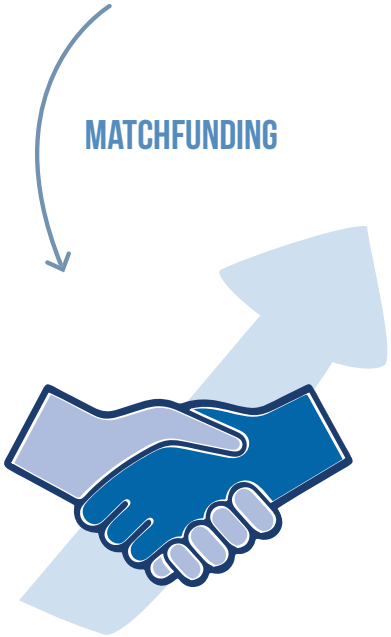
3. BYBUDSJETT OG BYFORENING

KOMMUNEBUDSJETT SOM KATALYSATOR FOR VERDISKAPING OG BÆREKRAFTIG STEDSUTVIKLING:

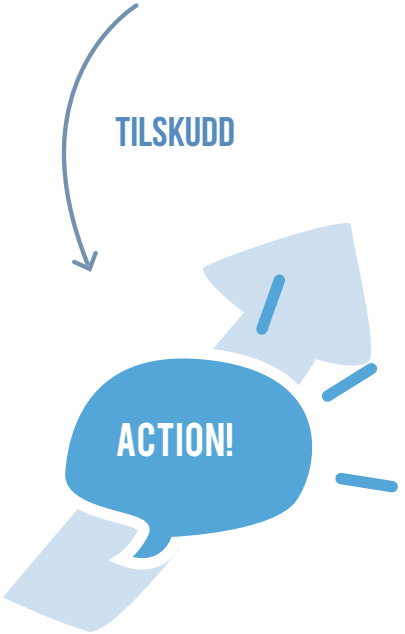
Våre anbefalte strategier for finansiering har handlet om å tenke så lokalt som mulig og se hva hva man har fra før som kan omdisponeres og organiseres på en annen måte. I den sammenheng har vi pekt ut tre strategiske virkemidler som vi mener vil kunne øke sjansen for å finne finansiering til gjennomføring. Den første handler om å fremheve at det å øke attraktiviteten i seg selv i Sortland vil også øke investeringslysten. Dette virkemiddelet kan bidra til å utløse en faktisk oppstart i seg selv. De to andre punktene handler om hvordan kommunen med sine midler kan fungere som en katalysator for økt gjennomføringskraft av både næringsliv og frivillighet.



1) STYRKE ATTRAKSJONSVERDI- INVESTERINGSLYST



2) STYRKE SAMARBEID PÅ TVERS

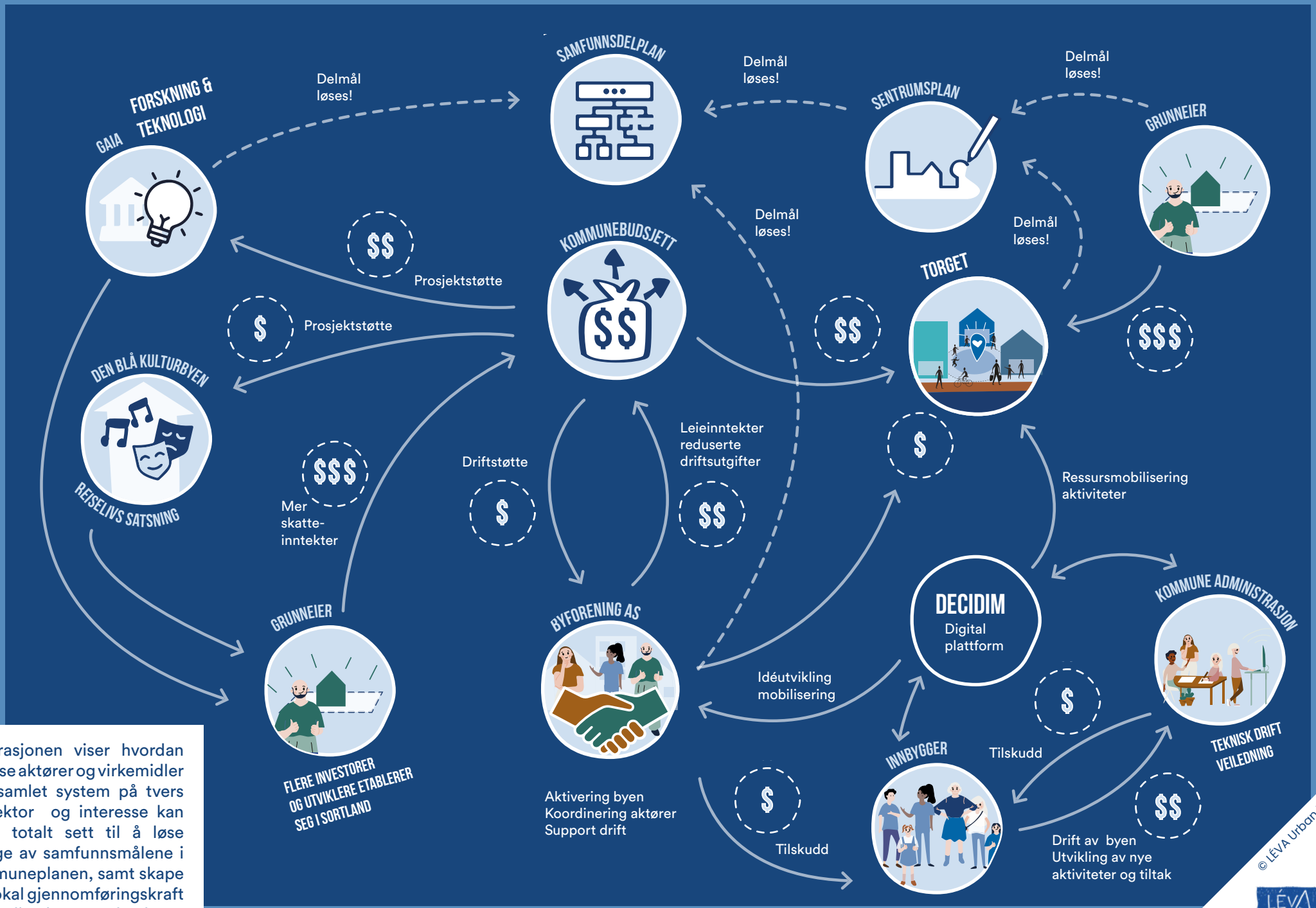


3) STYRKE 1:1 GJENNOMFØRINGSKRAFT

KOMMUNEBUDSJETT SOM KATALYSATOR FOR VERDISKAPING OG BÆREKRAFTIG UTVIKLING

ØKT INVESTERINGSLYST - ØKT ATTRAKSJONSVERDI

NY UTVIKLING SOM GIR MER BIDRAG TIL BYEN



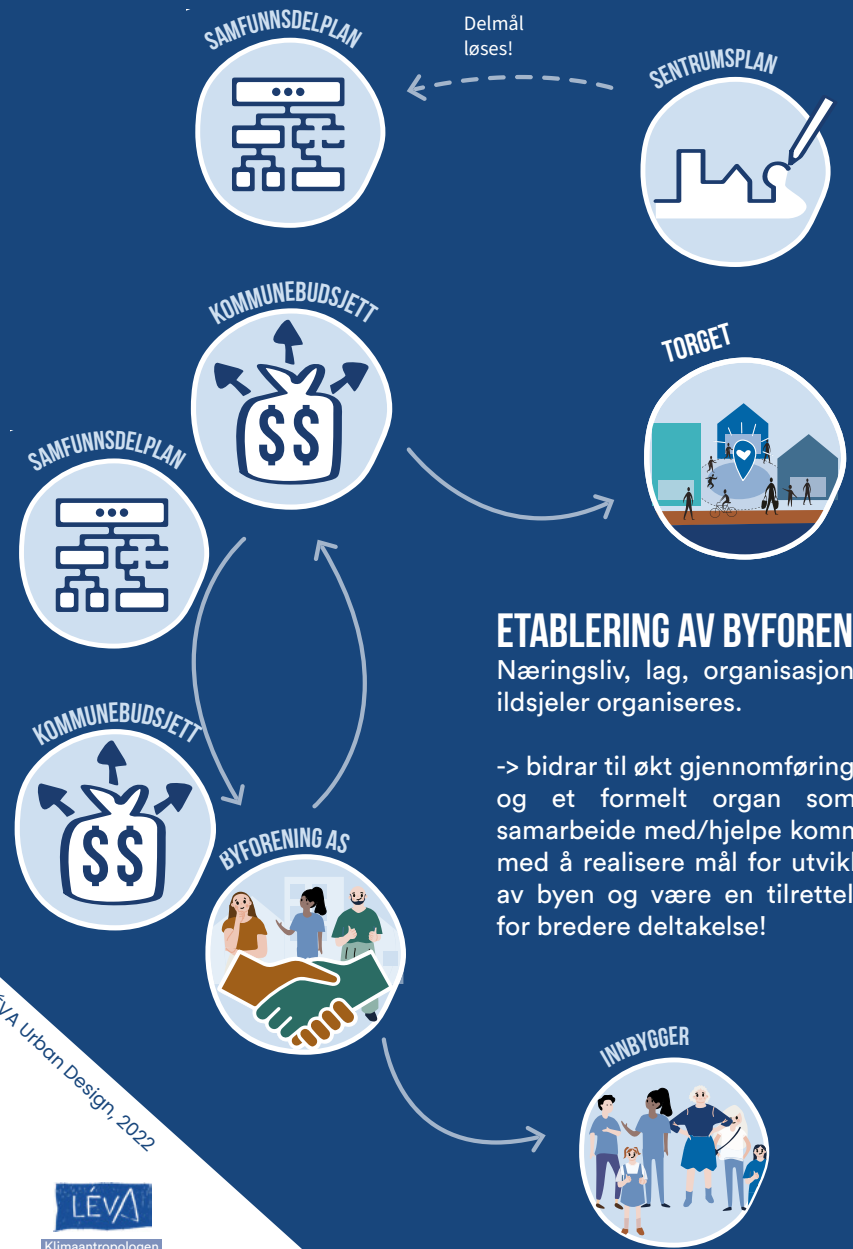
Illustrasjonen viser hvordan det å se aktører og virkemidler i et samlet system på tvers av sektor og interesse kan bidra totalt sett til å løse mange av samfunnsmålene i kommuneplanen, samt skape økt lokal gjennomføringskraft til realisering av konkrete tiltak.

NYE SAMARBEIDSFORMER & ØKT INVOLVERING

© LÉVA Urban Design, 2022

LÉVA
Klimaantropologen
StudioNN

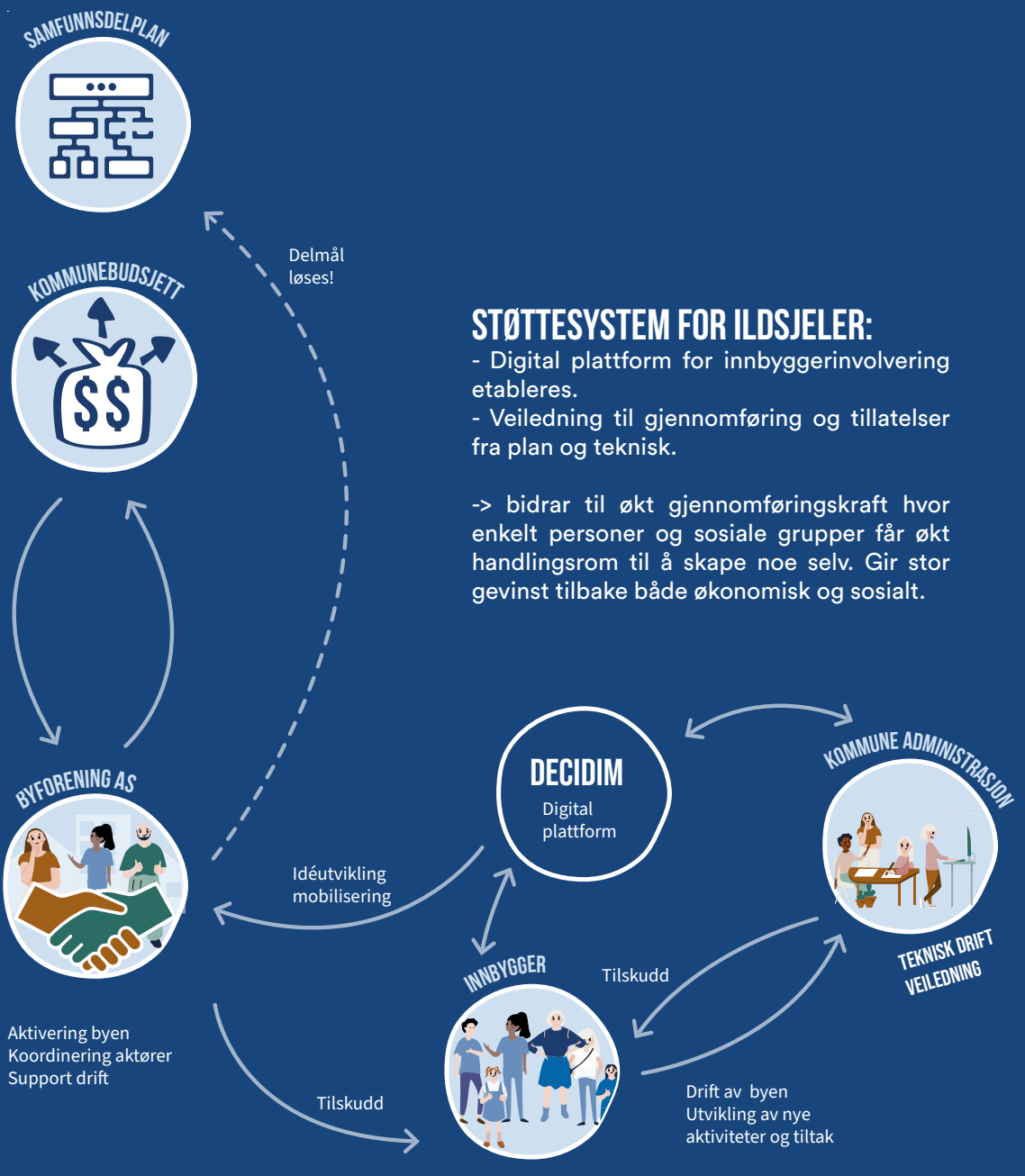
3. BYBUDSJETT OG BYFORENING



ETABLERING AV BYFORENING:

Næringsliv, lag, organisasjoner og ildsjeler organiseres.

-> bidrar til økt gjennomføringskraft og et formelt organ som kan samarbeide med/hjelpe kommunen med å realisere mål for utviklingen av byen og være en tilrettelegger for bredere deltakelse!



STØTTESYSTEM FOR ILDSJELER:

- Digital plattform for innbyggerinvolvering etableres.
- Veiledning til gjennomføring og tillatelser fra plan og teknisk.

-> bidrar til økt gjennomføringskraft hvor enkelt personer og sosiale grupper får økt handlingsrom til å skape noe selv. Gir stor gevinst tilbake både økonomisk og sosialt.

© LÉVA Urban Design, 2022

LÉVA
Klimaantropologen
StudioNN

ANBEFALINGER VEIEN VIDERE

HVA KAN KOMMUNEN GJØRE?

- Se nærmere på konkret finansiering til etablering av Byforening og andre eventuelle støtteordninger som kan bidra til realisering
- Bli en enda bedre tilrettelegger slik at flere initiativer kan bli realisert i regi av andre
- Prioritere å etablere et konkret prosjekt for utvikling av hjertet i blåbyen - Torget

HVA KAN NÆRINGSLIV GJØRE?

- Engasjere seg i etablering av Byforening
- Eier du eiendom på sjøfronten - hva kan du gjøre for å på din tomt tilrettelegge for en mer attraktiv sjøfront?
- Finansiering til realisering av konkrete tiltak
- Bidra med kunnskap omkring drift, investering og utvikling gjennom ulike fora
- Driver du næring som kan bidra til mer liv? være med å planlegge arrangementer og se på hvordan din bedrift kan skape en mer levende sjøfront

HVA KAN DU GJØRE SOM INNBYGGER?

- DECIDIM - testes, bli med å prøv det ut!
- Studere Bylivsmodellen å se om det er noen steder, initiativer du har lyst til å være med å forsøke og realisere
- Spre motivasjon og gnist hos venner, kollegaer, på skolen til å være med å skape orges kuleste, fineste og mest unike havnefront!
- Heie frem positivt de som engasjere seg - det krever mot å skape!

NYE SAMARBEIDSFORMER & ØKT INVOLVERING:



LÉVA
Klimaantropologen
StudioNN

APPENDIKS

INNSIKT OG FORANKRING - SPEEDMØTER MED AKTØRER

Hva har vi gjort?

Det finnes mange ildsjeler og aktive aktører på Sortland. For å få en bedre forståelse av situasjonen, av utfordringene som aktørene møter på og hvilke drømmer de har for framtiden på Sortland organiserte vi to runder med speedmøter. I den første runden møtte to fra Gnist-teamet med et utvalg av ildsjeler. Disse var ledere for frivillige lag, representanter fra forskjellig råd og borettslag, og individer som jobber med ungdom og sosiale tiltak.

På små steder som Sortland har folk gjerne flere hatter. Man møter gjerne på folk som både er frivillig, men også lokal politiker, folk som er næringsdrivende, men også engasjert forelder. De ti møtene vi hadde gav derfor en bred forståelse og innsikt i mange forskjellige perspektiv.

I den andre runden med speedmøter møtte Gnist-teamet med en rekke grunneiere. Vi visste fra begynnelsen at det var avgjørende for prosjektet å ha med grunneierne på laget.

Etter møtene strukturerte vi våre notater og undersøkte hvilke synergier som fantes. Vi så etter hvilke temaer og utfordringer som gikk igjen på tvers av aktørene. Denne innsikten utgjorde grunnlaget for en stor samling og workshop i fase 2.

Hvorfor var dette viktig?

Dette forberedende arbeid var viktig for prosjektet på flere måter. For det første gir en-til-en samtaler en dypere og mer nyansert forståelse av folks perspektiver enn fellesmøter kan gi. Det skapte rom for å bygge gode relasjoner mellom Gnist-teamet og nøkkelaktører i lokalsamfunnet.

I tillegg er folk gjerne mer åpne og villig til å dele og snakke om vanskelige eller kontroversielle temaer i et sånt møte, enn de kanskje ville vært med flere til stede. Dette gjelder spesielt i mindre samfunn, hvor relasjoner mellom naboer gjerne er sammensatte og har flere lag (som nevnt har folk gjerne flere hatter i mindre samfunn. I tillegg har mange gjerne lange hukommelser, og man merker dermed ofte at folk er forsiktige med hva de deler i plenum).

En-til-en møtene gav ikke bare et godt innsiktsgrunnlag for oss som team, men bidro også til at disse nøkkelaktørene skulle føle seg sett og hørt. Ikke som en del av en stor, anonym gruppe i en stor samling, men som individer.

Speedmøtene var en viktig nøkkel til å begynne aktivisering i miljøet. Disse engasjerte nøkkelpersonene delte informasjon om prosjektet i deres lag og foreninger, på arbeidsplasser og med bekjente. Som en ekstern gruppe har Gnist-teamet noe begrenset med kommunikasjonskanaler inn i lokalsamfunnet. Kommunen, som har vært veldig hjelpsom, har vært én avgjørende inngang. At engasjement og spredning av ordet i stor grad også har kommet fra folk med nøkkelposisjoner i samfunnet har vært viktig for prosjektet.

Resultater: Kartlegging av interesser hos forskjellige aktører ble brukt til å utarbeide temaer for videre satsninger. Bedre forståelse i hva som er utfordringene til å få ting til å skje: økonomi, organisering og fellesprosjekter.

INNSIKT OG FORANKRING - PROMENADEJAKT

Hva har vi gjort?

Det ble satt opp og gjennomført en Promenadejakt (koblet til en digital informasjons plattform; Fremtidsfabrikken Sortland) for å engasjere andre innbyggere i Sortland i å ta del i prosessen og informere om Gnist-prosjektet. Metoden ligner på stolpejakt, hvor deltakeren får mulighet til å gi innspill digitalt ved å svare på et skjema man blir sendt til når man scanner QR-koden som er på hver post.

I tillegg til at Promenadejakten ble promotert i lokale medier, flyere og på sosiale medier ble spesielt ungdom oppfordret til å delta på jakten, gjennom at skoleklasser ble oppfordret til å gjennomføre.

Hvorfor var dette viktig?

Denne aktiviteten ble benyttet med i hovedsak to formål: hente inn innsikt fra befolkningen og bybrukere på hva de ønsker at Havnepromenaden skal kunne tilby dem i fremtiden og samtidig informere om og skape blest og interesse rundt prosjektet. Aktiviteten kunne også kombineres med en gåtur i byen og dette gjør deltaker mer kvalifisert til å komme med gode innspill når man fysisk står å opplever promenaden slik den er idag.

Resultater: Innsikten fra Promenadejakten ble grunnlag som ble brukt til å kvalitetssikre at valgte tematikker for videre satsninger sto i samsvar med det befolkningen hadde interesse i. De som meldte seg som engasjerte ble også invitert til videre aktiviteter i prosessen.

ARBEID MED LØSNINGER - MATCHMAKING OG MODELLVERKSTED

Hva har vi gjort?

En av de store utfordringene på Sortland var at aktører med fellesinteresser ikke snakket sammen. Ofte bare fordi de ikke visste at de hadde disse fellesinteressene, eller fordi hverdagen går fort og andre mer umiddelbare saker prioriteres over å utforske nye måter og rom for samarbeid.

Allerede tidlig i prosjektet oppdaget vi at vi trengte å skape et rom for nettopp dette. Basert på innsikten fra speedmøtene satte vi sammen tematiske grupper. I workshopformat skulle disse utforske deres felles tema/utfordring.

En viktig forutsetning for suksessen av denne prosessen var at gruppene måtte være sammensatte. De skulle bestå av deltagere fra forskjellige lag, sektorer og bransjer. Så mange perspektiv som mulig bør være representert i en gruppe. Sånn som dette formatet er utviklet møtes disse individene da på lik fot og kan ha en likestilt diskusjon. Om de representerer store næringsinteresser eller små frivillige lag – ved disse rundbordene slår man seg sammen og jobber sammen mot noe nytt: en løsning, en ny form for samarbeid, et nytt initiativ som kan skape liv i byen.

Som fasilitatorer organiserte vi gruppene på en sånn måte at mange perspektiv var representert i enhver gruppe. I tillegg til at vi gav gruppene en tematisk vinkling. Vi veiledet gruppene gjennom en prosess hvor de selv identifiserte hvilke utfordringer de kjente på, hvilke ønsker de har for framtiden og veien til å virkeliggjøre disse ønskene.

Som siste del i arbeidsverkstedet skulle gruppene bygge løsningen de hadde diskutert i modellform.

Hvorfor var dette viktig?

Det har vært viktig for oss som GNIST-team hele veien at det skapes eierskap til både problemstillingen og løsningen rundt Havnepromenaden og sentrumsutviklingen på Sortland. Lokale innbyggere er ekspertene på deres egen situasjon. Vår jobb er å legge til rette for at løsningene og engasjementet skal få vokse fram, ikke at vi skal bestemme det for noen.

Ved å få deltagerne til å dele deres visjoner for framtiden med hverandre fant man fort ut av at mange av de var ganske like. Ved å fokusere langt inn i framtiden, på noe man ønsker å jobbe mot, blir det lettere å jobbe seg gjennom utfordringer og uenigheten man har akkurat nå.

Det åpne formatet innebar også at sluttresultatene for hver gruppe var ganske forskjellig. Noen ønsket å bygge et konkret tiltak i sentrum, mens andre var godt på vei til å opprette en ny forening eller AS. Forskjellige utfordringer krever forskjellige løsninger.

Selv om sluttresultatene og tematikkene gruppene jobbet med var forskjellige skulle alle produsere/bygge en modell for å presentere det de hadde diskutert/kommet frem til av løsninger. Dette var en viktig del av verkstedet for at gruppene skulle komme et steg lenger i tankeprosessen og konkretisere det de hadde jobbet med. Det har og en samlende effekt - at selv om gruppene har jobbet med forskjellige tematikker og løsninger skulle alle presentere det i samme form.

ARBEID MED LØSNINGER - WORKSHOP MED POLITIKERE

Hva har vi gjort?

Kommuneadministrasjon og politikere ble invitert til egen workshop. Hensikten med denne workshopen var å sette søkelyset på hvordan politikere og administrasjonen kan bli bedre tilretteleggere og bidra til økt gjennomføringskraft både hver for seg og sammen med sine roller.

Her ble innsikten fra tidligere prosess, målet for prosjektet og utfordringene man dokumenterte i fase 1 presentert, samtidig som deltakerne fikk i oppgave å se på sin egen rolle som kommuneansatt og politiker i utviklingen. I workshopen jobbet deltakerne med problemstillingen: Hvordan kan politikere og administrasjon bli bedre tilretteleggere for utviklingen av Havnepromenaden (og resten av byen) sammen?

Hvorfor var dette viktig?

For at man skal kunne få ting til å skje må alle være på laget. Kommunen og politikerne spiller en viktig rolle som samarbeidspartner og tilrettelegger for utviklingen. Det er viktig at politikerne og resten av kommunen informert om den pågående prosessen og er involvert. Alle parter må være modne for nye løsninger og samarbeid, og det å ta en evaluering og rette fokus mot sine egne virkemidler er et godt sted å starte og forberede seg på hvordan man kan gå inn i samarbeid.

ARBEID MED LØSNINGER - ÅPENT MODELLVERKSTED

Hva har vi gjort?

Inviterte beboere og lokalmiljøet i Sortland til å gi sitt bidrag til Havnepromenaden gjennom å bygge konkrete møteplasser i et åpent modellverksted. Verkstedet hadde åpent på ettermiddag/kveldstid i to dager. Spesielt ungdom ble rekruttert ved at man gjorde avtaler med skoleklasser og ungdomsrådet.

På modellverkstedet kunne man også få informasjon og innsikt om målet, prosessen som har vært samt at man fikk se resultater fra Promenadejakten.

Hvorfor var dette viktig?

For at ikke prosessen med utviklingen av Havnepromenaden skulle skje på lukket rom er det viktig å invitere resten av lokalbefolkningen til å ta del i prosessen. Både for å informere, men også for å samle inn mer konkrete innspill på hva slags møteplasser som er ønskelig langs promenaden. Metoden med bygging resulterer i at deltakere blir mer konkrete og også tenker over fysisk form i innspillene de gir.

NÆRINGSLIVFROKOSTER

Hva har vi gjort?

Det er i løpet av prosessen avholdt i alt to næringslivsfrokoster. Som forberedelse til disse ble det gjennomført "speeddating" med utvalgte næringslivsaktører (også beskrevet over) for å forstå bedre næringslivet sitt fokus og perspektiv på utfordringene.

Den første næringslivsfrokosten ble avholdt 7. september, der var fokuset å inspirere næringslivsaktører til å engasjere seg mer i by- og stedsutvikling gjennom et inspirasjonsforedrag som daglig leder i LÉVA Urban Design avholdt. Her ble også idéen om mulig etablering av en byforening lansert med positiv respons. I tillegg var næringssjefen i kommunen aktivt involvert.

Det lokale byrået Egga har ansvar for selve planleggingen og gjennomføringene av næringslivsfrokostene, og har også jobbet med å mobilisere næringslivet som del av vår prosess. Mellom de to næringslivsfrokostene ble det gjennomført workshop for å finne ut hvordan en byforening kan organiseres og igangsettes (se beskrivelse over).

Den siste næringslivsfrokosten som ble avholdt 18. oktober hadde fokus på å presentere selve sluttresultatet fra Gnist-prosjektet. Som del av dette var den utvidet fra 1 til 2 timer, hvor alle som deltok i næringslivsfrokosten også deltok i gruppediskusjoner og leverte inn innspill til hva som skal til for å få næringslivet med i en byforening, samt at det kom inn innspill til hva byforeningen bør ha fokus på i sin satsing.

Det er i denne prosessen etablert et interimsstyre som nå jobber aktivt med å etablere Byforeningen, og Sortland Kommune har bevilget ekstra midler til å finansiere selve oppstartsprosessen for foreningen.

Valg av denne type ramme for arrangement handlet om å tilpasse vår prosess til den rammen som næringslivsaktører foretrekker og var kjent med fra før. Det var svært godt oppmøte på begge næringsfrokostene med rundt 50 deltakere på begge arrangementene.

Hvorfor var dette viktig?

Hensikten med næringslivsfrokostene har vært å mobilisere næringslivet for å øke gjennomføringskraften lokalt i kommunen. Helt spesifikt ble det tidlig pekt på behov for en ny organisering på utsiden av kommunen for å få det til. Dette ble kartlagt tidlig i prosessen og var derfor også et særlig fokus i næringslivsfrokostene. Vi tror dette er av stor betydning for å kunne lykkes med en realisering både på kort og lang sikt, da det ikke vil være mulig for kommunen og frivillige aktører å realisere/løse alle de problemstillinger som trengs å bli løst.

TETT SAMARBEID MED KOMMUNEN

Hva har vi gjort?

Løpende gjennom hele Gnist-prosessen har det vært en uformell og tillitsbasert dialog mellom designteam og ledelse i kommuneadministrasjonen, og en åpen diskusjon om kommunens rolle og hva som trengs og jobbes med fra administrasjonen sin side. Her har prosjektledere for Gnist-prosjektet fra administrasjonen sin side sørget for denne dialogen, og vært viktige bidragsytere inn i prosessen til designteamet gjennom hele prosjektforløpet.

De uformelle møtene med sentrale ressurspersoner fra administrasjonen, har resultert i at administrasjonen i kommunen var klar for å ta i mot våre råd og følge de opp når sluttleveranse ble presentert 17.-18. oktober. Ledelsen i administrasjonen deltok også i både næringslivsfrokoster og i siste åpne møte 17. oktober.

I den uformelle dialogen som har vært underveis har det blitt diskutert alt fra utfordringer knyttet til ressurser, hva kommunen kan gjøre for å bli en bedre tilrettelegger for initiativer og hvordan man kan få utnyttet på best mulig måte de ressurser man har. Det var også bred deltakelse på tvers fra administrasjonen i workshop som ble avholdt 6. september med kommuneadministrasjon og lokalpolitikere.

Den siste turen til Sortland 17.-18. oktober resulterte i at det ble besluttet å benytte et stort tomt lokale i 1. etasje i Rådhuset til utvidet bylab og nytt kreativt arbeidsrom for samskaping. Dette er en viktig milepæl og er et fysisk bevis på at Sortland Kommune viser handling og gjennomføringskraft til å følge opp.

Hvorfor var dette viktig?

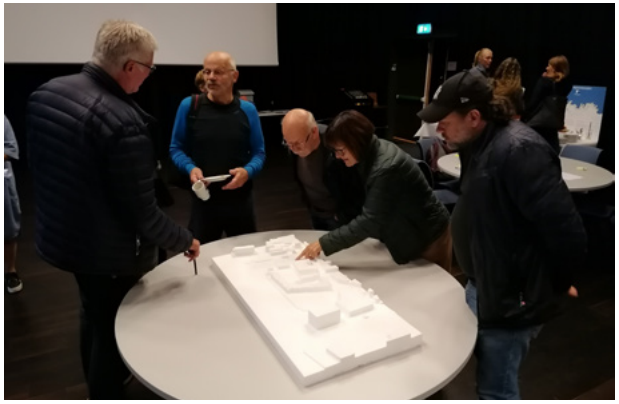
Dette har vært viktig for designteamet for å kunne ordentlig forstå de lokale utfordringer og barriere som finnes som stopper gjennomføringskraften utover å lytte til innspill og ønsker fra befolkningen. Ved å ha en uformell dialog underveis har det også vært enklere å åpne opp for å diskutere nye måter å tenke og jobbe på. Det tar lang tid å endre arbeidsrutiner og rammer for å få til økt fokus på samskaping.











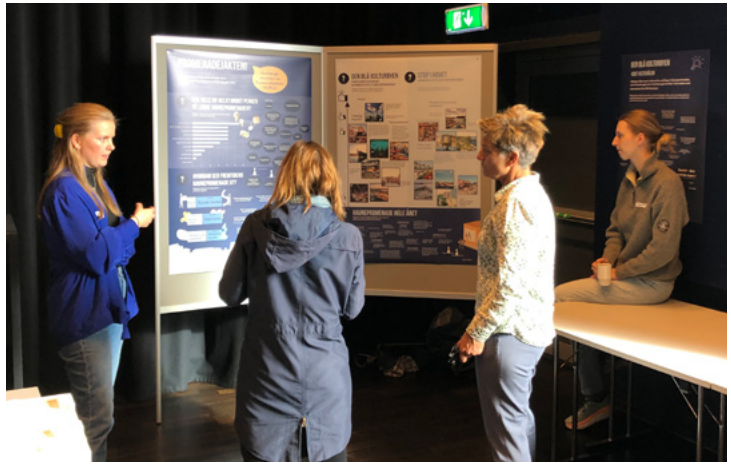












Klimaantropologen
StudioNN



StudioNN

Klimaantropologen

2022